

In Memoriam

Barendina Gerarda Spierenburg
10 april 1880 – 10 december 1967

Op 10 december 1967 overleed in haar geboortestad Rotterdam mejuffrouw Spierenburg, sinds verscheidene jaren de oudste van de gepensioneerde medewerkers van de Plantenziektenkundige Dienst.

Mejuffrouw, of zoals zij in een kleine kring werd genoemd, Dina Spierenburg heeft een leven vol afwisseling gekend. Na aanvankelijk een aantal jaren werkzaam te zijn geweest bij het onderwijs, begon zij in 1915 met een studie voor de akte M.O. biologie aan de Rijksuniversiteit te Utrecht. Vervolgens vervulde zij gedurende een jaar aan deze Universiteit een assistentschap bij Prof. Wichman en was zij lerares aan middelbare scholen te Rotterdam, Den Haag en Dordrecht. Haar belangstelling gold verschillende terreinen: de geologie, de mineralogie, maar vooral de plant- en dierkunde. Hieruit vloeide in 1919 haar aanstelling voort bij het Instituut voor Phytopathologie, dat onder leiding stond van Prof. Ritzema Bos.

In het jaar van haar aanstelling had bij dit Instituut een splitsing plaats tussen het onderwijs en het grondlegend onderzoek enerzijds en de op de praktijk gerichte werkzaamheden anderzijds. Als gevolg van deze hergroepering van taken ging mejuffrouw Spierenburg met de heren Schoevers en Maarschalk over naar de op de praktijk gerichte Phytopathologische, thans Plantenziektenkundige Dienst. Van 1919 tot 1945 heeft zij de functie van fytopatholoog bij deze Dienst onder leiding van de heer Van Poeteren vervuld.

Kort na haar aanstelling in 1919 verdiepte zij zich in een “onbekende ziekte in de iepen”, later als de iepenziekte aangeduid. Het optreden van deze snel en verraderlijk om

zich heen grijpende ziekte heeft heel wat beroering veroorzaakt. Meningen omtrent aard en oorsprong van de kwaal botsten in ongekende hevigheid. Het was vooral Prof. Westerdijk, die zich fel kantte tegen degenen, die meenden "... dat 't tijdelijke beroerdigheid van den iep" was. Op verdienstelijke wijze heeft mejuffrouw Spierenburg de bij de iep optredende ziekteverschijnselen beschreven, een landelijke inventarisatie van de ziektegevallen verricht en een voorlopige diagnose van de schimmel gesteld (1922).

Enige jaren later bestudeerde zij enkele ziekten van kool: rotstronken, stippel- en randjeskool. Deze ziekten werden in het begin van deze eeuw beschouwd als een onderdeel van het zowel uit economisch als sociaal oogpunt veelbesproken "Langendijker koolziektenvraagstuk". Een publikatie hierover verscheen van haar hand in 1924. Later onderzoek betrof o.a. bloembollen. In 1926 maakte zij melding van een "zwarte vlekkenziekte" bij gladiolen, waarvan de oorzaak toen nog niet bekend was. Het bezoek van F. L. Drayton (Canada) aan ons land vormde een belangrijke stimulans voor haar verder werk op dit terrein. Dit leidde tot de identificatie van de hiervoor genoemde "zwarte vlekkenziekte" of het droogrot en tevens van het hardrot en de schurft. Op grond van de verkregen resultaten stelde zij een brochure samen ter voorlichting van de gladiolenkwekers (1929). Ook in latere jaren verrichtte zij veel diagnostische werkzaamheden.

Wie haar gekend heeft in haar werk, zal zich haar veelzijdige belangstelling en haar onverstoorbare gemoedsrust herinneren. Begrip voor realiteit en een gezond gevoel voor humor hielpen haar moeilijkheden en teleurstellingen overwinnen. Deze eigenschappen maakten, dat zij volop heeft genoten van de lange pensioentijd, die haar deel werd. Zij was tot haar dood lid van talrijke verenigingen, volgde cursussen in de moderne talen, deed veel aan muziek en maakte tot voor enkele jaren nog verre buitenlandse reizen. Typerend voor haar energie was, dat zij zich door haar verminderend gezichtsvermogen niet liet verhinderen te reizen naar alle windstreken: Finland en Lapland; Griekenland, Turkije en Rusland; Frankrijk, Spanje en Tanger.

Haar vertrek in 1945 bij de Plantenziektenkundige Dienst betekende de afsluiting van haar loopbaan, maar was in de geschiedenis van deze Dienst ook het einde van een tijdvak dat door een gemoedelijke kameraadschappelijke geest was gekenmerkt. Overigens betekende haar afscheid van de Dienst niet dat zij daar vergeten werd. De grote genegenheid, die men voor haar had kwam ook na haar pensionering bij verschillende gelegenheden tot uiting. In 1959 werd zij ook in het openbaar in het P.D.-gebeuren betrokken, toen zij bij het zestigjarig bestaan van de Dienst door de heer Briejër op treffende wijze werd gehuldigd.

Een ziekbed van slechts enkele dagen heeft haar leven zacht en kalm beëindigd.

P. H. van de Pol